

lemezkiadás – a művészi kommunikáció újabb műfaja. Eredményei az **Electrecord* bukaresti hanglemezházhoz kapcsolódnak, melynek működéséhez a magyar kiadványok terén jelentékeny kezdeményezésekkel járult hozzá a 70-es évektől kezdve László Ferenc zenei szakíró. A magyarul megjelentetett prózai anyagban egyetemes irodalmi értékekre találunk példát, ilyen lemez Antoine de Saint-Exupéry *A kis hercege* Illyés Kinga előadásában, Hencz József zenéjével. Népmeséket Huszár Irma, Márton János, Nemes Levente, Orosz Lujza, Széles Anna adott elő. A nyomtatásban megjelent szöveget szerencsésen egészíti ki Veress Zoltán két verses meséjének lemezváltozata (*Tóbiás és Kelemen; Irgum-burgum Benedek*).

A ~ másik kedvelt műfaja részben egy-egy költő verseiből készült válogatás (például Szilágyi Domokos: *Egyenes beszéd*, Mátray László előadásában, Bulyovszky Loránd zenéjével), részben gyűjteményes-többszerzős (Ady, Blaga, Dsida, Eminescu, Hervay Gizella, Jánky Béla, Jebeleanu, Jeszenyin, József Attila, Kányádi, Lászlóffy Aladár, Majtényi Erik, Molnos Lajos, Marin Sorescu, Tamkó-Sirató Károly, Weöres Sándor) lemezek Ádám Erzsébet, Balló Zoltán, Balló Zsuzsa, Balogh Éva, Ferencz Éva, Kis Török Ildikó, Kovács György, Pásztor János, Péter János, Sigmond Júlia tolmácsolásában (*Hangok emlékezete; Süss fel, nap*). Kerül arra is példa, amikor az előadóművész egyetlen műfajra összpontosítja figyelmét (így Balogh Éva a balladáira, Csíky Csaba zenekíséretével), vagy amikor a költő maga szavalja verseit (Kányádi Sándor: *Fekete-piros*).

Változatos képet nyújt a zenei tartalmú ~ is. Fontos helyet kap itt a népdal, népies műdal és a könnyűzene. Ez a kategória kis együttesek kíséretével, adott esetben a **Maros Népi Együttes* számára Birtalan József, Csíky Boldizsár, Márkos Albert, Szabó Csaba, Winkler Albert, Zoltán Aladár feldolgozta formában szólaltatja meg anyagát, többek közt Cseh Judit, Gagyai Réka, Győri Klára, Juhász Ilona, Kelemen Tekla, Kerestély László, Kovács András, Mezei Erzsébet, Nemes Sándor, Panek Kati, Rácz Béla, Rácz Udvari Magda, Selmeczi Marcella, Tóth Erzsébet, Veress Árpád, Veress Zoltán interpretációjában. Halmágyi Gizella és Halmágyi Mihály önmagukat kísérve jelennek meg a *Gyimesi lakodalmas* c. lemezen. A népdalanyagból gyermek- és női karra feldolgozva is közöl egy lemeznyit a kiadó Birtalan József vezényletével (*Énekeljünk, énekeljünk*).

A **táncház* anyagából is válogathat a lemezgyűjtő. Elekes Emőke, Kelemen László, Kodoba Márton, Papp István Gázsa, Sipos Zoltán, Szalay Zoltán, Szép Gyula, Szóts Dániel, valamint a *Barozda, Bodzafa, Búgócsiga, Camerata Transylvanica, Garabonciás, Ördögsekér, Regösök* s a *Venyige* elnevezésű együttesek előadásából ismerjük meg Gagy, Kalotaszeg, Kisküküllő, Korond, Magyarszovát, Mezőség, Ördögösfüzes, Szék, Szentersébet, Udvarhely, Válaszút

és más tájak-helységek népzenejét-néptáncát. Ezekből a forrásokból merítettek a Maros-Együttes keretében előadott táncfeldolgozások is (így a *Szivárvány havasán*).

A műzenei műfajok közül Nicolae Bretan dalaiból ad elő Kónya Dénes László, Weiss Ferdinánd zongorakíséretével. Egy orgonalemez előadója Dávid István, öt lemezé Benedek Kálmán. Operaénekesek Beethoven, Erkel, Lehár, Rossini, Verdi, Wagner és mások műveiből áriákat tolmácsolnak, így Airizer Csaba, Csoma Mária, Fogel László, Kirkósa Júlia, Kovács Attila, Kriza Ágnes, Mester József, Rózsa-Vasiliu Anna, Simon Katalin, Szilágyi Ferenc, Vargha Piroska, Veress László.

Néhány további kis- vagy nagylemez teszi gazdagabbá a romániai magyar ~t: így a XVI-XVII. századi európai táncokat megszólaltató, Brandner Nóra vezette együttese, a XVI-XVIII. századi erdélyi orgonazenét ismertető előadóké, Babrik Józsefé (*Ej, haj, gyöngyvirág*), Claude Romanóé, vagyis George Sbârceáé, Terényi Edée (*Barokk rapszódia, Vivaldiana*). A könnyűzenét népszerűsíti Boros Zoltán (*Léptek a végtelen felé*), Csutak István, Kerestély Zsolt, Kiss Éva s a Fancsali János vezette *Consort* lemeze.

Karmestereink közül Aczél Ervint, Bács Lajost, Hary Bélát, Birtalan Józsefet, Szalman Lorándot foglalkoztatta az utóbbi másfél-két évtizedben a hanglemezgyár a Maros-Együttes karmesterei mellett. Színvonalának emeléséhez, sikereinek biztosításához szólistáink, kamaramuzsikusaink is hozzájárultak, többek közt Ágoston András, Botár Katalin, Hamza Gyula, Ruha István, Székely Attila. A zenetörténeti sorozatot szerencsésen egészíti ki az *Óvodások lemeztára* (Maxim Éva iskolai kórusa, valamint Illyés Kinga, Márton János, Nagy Katalin, Orosz Lujza és mások közreműködésével), a *Kisiskolások lemeztára*.

A bemutatott lemezanyagban rendezőként Kovács Ildikó, Borbély Zoltán, Boros Zoltán névvel találkozunk a lemezborítókön, grafikusként Aranyosi György, Balázs Imre, Deák Ferenc, Kazinczy Gábor szerepel. Borítólap-szöveget Anavi Ádám, Beke György, Brandner Nóra, Demény Piroska, László Ferenc, Lőrinczi László, Pávai István, Simonffy Katalin írt. Olykor maguk a szerzők mutatták be műveiket-költeményeiket, mint Demián Vilmos, Kányádi Sándor, Márkos Albert vagy Zoltán Aladár.

(B. A.)

H. Szabó Gyula összeállításában: *Az Electrecord hanglemezgyár magyar nyelvű hanglemezei*. Művelődés 1982/6. – Gál István: *A hanglemez nyomában*. A Hét 1989/25. – Terényi Ede: *Új lemezeimet hallgatom. D-moll démon*. Utunk 1989/46.